

РЕЦЕНЗИЯ

**по конкурс за заемане на академична длъжност „професор“
в професионално направление 1.1. Теория и управление
на образованието
обявен от Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“
в ДВ бр. 59/11.07.2023 г.**

Рецензията е изготвена от проф. д-р Светлозар Петков Вацов, ПН 1.1. Теория и управление на образованието, в качеството му на член на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 702/12.10.2023 г. на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

За участие в обявения конкурс е подал документи един кандидат: д.п.н. Веселин Димитров Михалев.

I. ОБЩО ОПИСАНИЕ НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ МАТЕРИАЛИ

1. Данни за кандидатурата

За участие в конкурса кандидатът Веселин Михалев е представил: заявление за допускане до участие в конкурса, професионална автобиография, диплом за висше образование – ОКС „магистър“ – копие – 2 бр., свидетелство за първа професионално-квалификационна степен – копие, заповед за присъдена първа степен от кариерно развитие на директор – копие, диплом за присъдена ОНС „доктор“ – копие, диплом за присъдена НС „доктор на науките“ – копие, свидетелство за съдимост, медицинско свидетелство, удостоверение за трудов стаж, справка за педагогическа практика, справка за дейността на кандидата по показателите и критериите, посочени в чл.21, ал.1 от Наредба №3 за академичния състав на ВСУ

„Черноризец Храбър“, справка за изпълнение на минималните национални изисквания по групи показатели от област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието (чл. 2б, ал. 1 от ЗРАСРБ) с приложени доказателства, списък на научните публикации за участие в конкурса, копия от научните публикации, участващи в конкурса, резюме на публикациите на български език, резюме на публикациите на английски език, справка за научни приноси, справка за цитиранията, свидетелства, удостоверения, сертификати и други документи, свързани с участието в процедурата за заемане на академична длъжност „професор“, документ за платена административна такса.

Документите са ясно обозначени, добре подредени и напълно съответстват на всички изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“.

2. Данни за кандидата

Д.п.н. Веселин Димитров Михалев завършва висше образование през 1986 г. във Висшия педагогически институт – Благоевград, специалност „Начална училищна педагогика” и през 2015 г. - магистратура по “Управление на образованието” във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“.

Веселин Михалев има богат професионален опит в сферата на образованието като: учител, методист в отдел „Просвета“ - гр. Белослав, зам. директор в Общински център за работа с деца – Варна, помощник-директор на училище. От 1999 г. досега е директор на ОУ „Добри Чинтулов“ - Варна. От 3.05.2019 г. е преподавател на ¼ щат във ВСУ „Черноризец Храбър“ - Варна.

През 2010 г. защитава успешно докторска дисертация на тема „Учебното дело в град Варна през Възраждането“, а през 2017 г. - дисертационен труд на тема: „Гръцки образователни институции в селища

по Северното Черноморие през втората половина на XIX в. до 20-те години на XX в.” за присъждане на научна степен „доктор на науките“ по научна специалност Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика).

3. Обща характеристика на научните трудове и постижения на кандидата

Веселин Михалев представя в конкурса научна продукция, съответстваща на изискванията – два публикувани хабилитационни труда съгласно чл.29, ал. 2 от ЗРАСРБ, една книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор", три публикувани самостоятелни монографии, три публикувани студии в нереферирани списания с научно рецензиране, петнадесет статии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни база данни с научна информация, една статия на чужд език в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни база данни с научна информация и петнадесет статии, публикувани в нереферирани издания с научно рецензиране. По своята насоченост и съдържание те съответстват на тематиката на обявения конкурс и са посветени на актуални и значими за теорията и особено на управленската практика проблеми.

Качеството и количеството на представените от кандидата материали показват, че със събраните 1355 точки (не приемам за коректни начисленията от кандидата в справката за цитиранията 90 точки за 17 цитирания в wikipedia.org и за 1 цитиране в shmoko.bg) те надхвърлят значително минималните изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „професор“ в научната област и професионалното направление на конкурса. Освен това трудовете на кандидата са след защитата на докторската му дисертация и няма доказано по законоустановения ред плагиатство в представените по конкурса научни трудове.

4. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата съдържащи се в материалите за участие в конкурса

Предложените за рецензиране трудове очертават рамката на професионалните интереси и разкриват фокуса на изследователските търсения на кандидата в областта на историческите аспекти, теорията и управлението на българските и небългарски образователни институции.

Хабилитационният труд *„Делегираният бюджет в условия на финансова децентрализация на училищното образование“* представя ясен механизъм за разпределение на училищния бюджет, който създава условия за регламентиране на финансовите взаимоотношения на равнище община - образователна институция. В него на базата на задълбочен анализ убедително се доказва, че въведената система на делегиран бюджет води до повишаване на финансовата автономност на изследваната образователна институция и осигурява условия за сигурност, гъвкавост и възможност на директора да приоритизира образователните и финансови потребности при рационално планиране и разходване на финансовите средства. Изведени са училищни политики, свързани с планирането на финансовия ресурс в изследваната образователна институция, които дават възможност за упражняване на управленските функции на директора, разгледани са аспектите на управленската отговорност на директора в процеса на въвеждане и прилагане на системата за финансово управление и контрол. В заключение са открити проблемни области, в рамките на които могат да се търсят нови решения на всички равнища с цел усъвършенстване на финансовото управление на училищното образование и повишаване на неговата ефективност.

Вторият хабилитационен труд *„Квалификация и кариерно развитие на педагогическите специалисти“* разглежда друг актуален и значим за българското образование въпрос. В него е направена характеристика на системата за професионална квалификация на педагогическите специалисти

от гледна точка на нейното минало и на актуалното ѝ състояние. Посочени са основни приоритети в работата на учителите, които поставят нови стандарти за усъвършенстване на квалификацията им. Направен е институционален анализ на равнищата на контрол и управление на системата за продължаваща квалификация. Изследвана и анализирана е нормативната уредба, свързана с държавното регулиране на първоначалната подготовка, продължаващата квалификация и професионалното развитие на педагогическите кадри. Предложен е примерен модел за професионално развитие на педагогически специалисти, както и примерен модел за управление на квалификационната дейност на институционално ниво. Интерес представлява и разработеният от автора примерен инструментариум за оценка на ефективността на продължаващата професионална квалификация с посочени показатели, критерии, индикатори и скала за оценяване.

Монографията *„Българското училище в град Варна през Възраждането. Педагогически и управленски аспекти.“* изследва функционирането на новобългарската просвета в град Варна през Възраждането, което има важно значение за развитие на българското образование. Направен е обоснован извод, че управлението на новобългарското училище във Варна води до усъвършенстване на нови организационни структури - българска община, училищно настоятелство, културно-просветни и благотворителни институции. Въз основа на изследвани различни по характер документални архивни източници е очертан статута и управленските функции на следосвобожденските регионални органи за управление на образованието във Варна, регламентирани в първите законодателни актове, свързани с дейността на българското училище.

В монографиите *„Гръцки образователни институции в селища по Южното Черноморие през втората половина на XIX в. до 20-те години на*

XX в.“ и *„Влияние на гръцките образователни институции за развитие на новобългарското образование в град Варна през втората половина на XIX в. до 20-те години на XX в.*“ се изследва проникването на силното гръцко влияние в управлението на българското училище. Въз основа на определени показатели (разпространение на гръцки училища, обхват на обучаваните ученици, основна характеристика на обучение, равнище на грамотност, квалификационна структура на учителите, институции за управление и материална издръжка) се правят изводи за степента на развитие и разпространение на новогръцката просвета спрямо новобългарската и се идентифицират нейни специфични особености с тази, разпространявана в селища по Южното Черноморие.

В представените по конкурса от д.п.н. Веселин Михалев студии и статии се изследват и анализират явления от двете тематични области: управление на български образователни институции и исторически аспекти от управлението на небългарски (гръцки) образователни институции.

В студията *„Вътрешните правила за организация на работната заплата в образователната институция-механизъм за нормиране и заплащане на труда на персонала“* се разглеждат въпроси, свързани с цялостната организация на работната заплата като вътрешен акт в образователната институция, които се явяват надежден източник за осигуряване на качество и справедливост при определяне на трудовите възнаграждения и са гаранция за прозрачно управление на институцията с оглед на разходването на публичните финанси. Поставя се акцент върху техния задължителен характер и се обоснова важността им за правилното планиране на разходната част на делегирания бюджет на образователната институция. В края на публикацията авторът представя разработен и апробиран примерен вариант на вътрешни правила за организация на работната заплата в училищната институция

Показател за оригиналността на научните трудове на кандидата са цитиранията на авторски публикации на кандидата. Със забележката, направена в точка 3, те отговарят на изискванията както по брой, така и по качество на изданията, в които се цитират.

5. Характеристика и оценка на преподавателската дейност на кандидата

През 2019 - 2023 г. д.н. Веселин Михалев води лекции и упражнения във ВСУ с авторски програми по учебни дисциплини: Приобщаващо образование, Педагогика (теория на възпитанието и дидактика) за придобиване на допълнителна професионална квалификация „учител по философия“, „учител по професионална подготовка“, „учител по психология“, „учител по изобразително изкуство“, „учител по информационни технологии“ и „учител по икономика“.

Не познавам и не мога да дам оценка на преподавателската му дейност.

6. Критични бележки и препоръки.

Нямам критични бележки по отношение на: постановка; анализи и обобщения; методично равнище; точност и пълнота на резултатите; както и нямам препоръки към представените за рецензиране трудове и приемам напълно посочените в справка научни приноси с научно-изследователски и приложен характер. Нямам съмнения, че приносите са лично дело на кандидата.

7. Лични впечатления за кандидата

Не познавам и нямам лични впечатления за кандидата.

8. Заключение за кандидатурата

След като се запознах с представените в конкурса материали и научни трудове и въз основа на направения анализ на тяхната значимост и на съдържащите се в тях научни приноси, потвърждавам, че научните постижения отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за

приложението му за заемане от кандидата на академичната длъжност „професор“ в научната област и професионално направление на конкурса. В частност кандидатът удовлетворява минималните национални изисквания в професионалното направление и не е установено плагиатство в представените по конкурса научни трудове.

Давам своята *положителна оценка* на кандидатурата.

II. ОБЩО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на гореизложеното, препоръчвам на научното жури да предложи на компетентния орган да избере д.п.н. Веселин Димитров Михалев да заеме академичната длъжност „професор” в професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието.

София, 04.12.2023 г.

Изготвил рецензията:

/проф. д-р Светлозар Вацов/